

6.4 Samlet it-arkitektur for affaldsdata

4. maj 2016

Aftalens indhold

Målet med initiativet er at øge datavaliditeten af affaldsdata til gavn for både kommuner og staten. Dette vil også kunne mindske de administrative byrder forbundet med brugen af ADS, ligeledes til gavn for private aktører.

I den politiske aftale om affaldssektorens organisering (21. juni 2007) var et af formålene mere effektiv service og kontrol. Med aftalen blev der etableret tre digitale systemer:

- Affaldsdatasystemet (ADS), som blandt andet bruges til registrering af affaldsstrømmene - hvor affaldet kommer fra, hvordan det bliver indsamlet, og hvordan det bliver viderebehandlet - samt generering af affaldsdata på nationalt niveau mhp. indberetning til EU (Miljøstyrelsen).
- Affaldsregistret (AR), som er en oversigt over godkendte affaldsoperatører i form af indsamlingsvirksomheder og behandlingsanlæg (både private og kommunale). Registret varetages af Energistyrelsen.
- Nationale Standard Affalds Regulatorer (NSTAR), som indeholder de gældende bestemmelser for den enkelte kommunale affaldsordning (varetages af Energistyrelsen).

De tre systemer blev etableret dels for at leve op til EU's krav om afrapportering og ansvarsfordeling og dels for at understøtte den kommunale opgaveløsning med planlægning og tilsyn på affaldsområdet.

Der blev i 2014 indgået en aftale mellem KL og miljøministeren om en fælles indsats for at få realiseret målsætningerne i ressourcestrategien "Danmark uden affald". En af forudsætningerne for en effektiv indsats er et tilstrækkeligt og validt datagrundlag. At datagrundlaget er tilstrækkeligt og validt er også en forudsætning for opgørelse af de kommunale genanvendelsesprocenter.

Indsamling af affaldsdata foregår i dag blandt andet via en række statslige it-systemer, som alle er etableret særskilt, og som kun i begrænset omfang kan dele data med andre systemer. Der er på nuværende tidspunkt derfor store udfordringer med at få genereret valide data med en detaljeringsgrad og opdateringsfrekvens, der gør data brugbare til planlægning, tilsyn og udvikling af affaldshåndteringen i kommunerne. Den nyligt gennemførte evaluering af de politiske aftaler om organisering af affaldssektoren viser, at alle interviewede kommuner mener, at validiteten af data i ADS er for ringe til, at systemet kan anvendes som eneste datakilde i forbindelse med planlægning og tilsyn. Derfor igangsættes udvalgte aktiviteter, der kan gøre det nemmere at dele affaldsdata på tværs af kommunale, statslige og andre affaldsaktørers systemer, og som kan understøtte en effektiv service til brugerne af systemerne med fokus på samfundsmæssige gevinster. Det skal gøres muligt at integrere data fra de tre statslige systemer direkte i kommunernes fagsystemer, og tilsvarende at integrere data opsamlet og registeret i de kommunale systemer i de statslige systemer med henblik på ligeledes at øge validiteten af data der. Det vil skabe mere effektive processer og forbedre datakvaliteten til gavn for både kommuner og staten.

Derved forbedres også kommunernes mulighed for at planlægge, håndhæve og evaluere den betydelige opgave, der ligger i at udvikle og drive de kommunale affaldsordninger, og statens mulighed for løbende at følge op på implementeringen og efterlevelsen af reguleringen.

Resultat af dette projekt er en handlingsplan, der bygger på følgende aktiviteter:

1. En omfattende kortlægning af de data, der i dag registreres på affaldsområdet både i staten og i kommunerne,
2. En beskrivelse af de opgaver, der varetages af såvel staten som kommunerne på området.
3. En analyse af, hvordan data fra de samlede systemer på tværs af kommunerne og staten bedst kan understøtte opgavevaretagelsen hos begge.
4. Identifikation af de eventuelle tekniske, it-arkitektoniske, juridiske og økonomiske barrierer, der er for smart deling af affaldsdata på tværs af systemer, samt pege på løsninger.

På baggrund af ovenstående aktiviteter udarbejdes en handlingsplan, der peger på, hvordan der bedst sikres en smidig dataudveksling mellem de offentlige og øvrige it-systemer, der bliver brugt i affaldssektoren. På baggrund af handlingsplanen skal der tages stilling til evt. implementering af de identificerede løsninger.

En kortlægning af registrering af data vil omfatte kortlægning af registreringskrav og praksis i Energistyrelsen, Miljøstyrelsen, repræsentative kommuner og udvalgte private affaldsaktører. Tilsvarende vil analysen af, hvordan data bedst kan understøtte opgaverne, kræve såvel en overordnet beskrivelse af disse, en kortlægning af den praktiske udførelse af opgaverne i Energistyrelsen, Miljøstyrelsen og i kommunerne, samt en it-arkitektur analyse.

Arkitekturanalysen skal pege på, hvordan man kan skabe de bedste forudsætninger for deling af data, datavalidering og samarbejde på tværs af aktører.

I regi af aftalen mellem KL og miljøministeren om en fælles indsats for at få realiseret målsætningerne i ressourcestrategien blev der i november 2015 igangsat en foranalyse af udfordringerne med ADS og affaldsdata generelt. Foranalysen er udført af KL, i tæt koordination med MST. Formålet med foranalysen er gennem to workshops med deltagelse af kommuner og private og kommunale aktører på affaldsmarkedet at identificere de vigtigste udfordringer for en effektiv generering og brug af data fra ADS. Foreløbig peger foranalysen blandt andet på, at der opleves en manglende integration mellem fagsystemer og registre på tværs af aktører. Foranalysen forventes endeligt afsluttet i slutningen af maj 2016, og resultaterne herfra kan fungere som indspil for det videre arbejde med en samlet it-arkitektur for affaldsdata.

Organisering

Der nedsættes en arbejdsgruppe med Miljøstyrelsen (formand), Energistyrelsen, KL og relevante kommuner, som sikrer den løbende fremdrift og kvalitetssikring af initiativet. Der afrapporteres på initiativets fremgang til porteføljestyregruppen for den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi i overensstemmelse med de aftalte governance- og økonomi- og porteføljestyringsprincipper.